Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Parc de la Serralada de Marina

Tiana

Ubicació

Comarca:	Maresme
Lloc/Adreça:	Carretera. B-500, km 6

Coordenades:

Latitud:	41.50217
Longitud:	2.26494
UTM Est (X):	438652
UTM Nord (Y):	4594766

Classificació

Número de fitxa	08282 - 122
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Zona d'interès
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	EIN Generalitat de Catalunya 9-04-2013
Accés	Fàcil
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Pública
Titular:	Diputació de Barcelona
Autoria de la fitxa	Àlvar Sáez Puig
Data de registre de la fitxa:	dv., 12/04/2019 - 02:00

Descripció

El Consorci del Parc de la Serralada de Marina correspon a una zona de 3.032 hectàrees que inclou part dels termes municipals de Tiana, Badalona, Santa Coloma de Gramenet, Montcada i Reixac i Sant Fost de Campsentelles. Geogràficament, la zona correspon a l'extrem meridional de la serralada de Marina, en el sector conegut com la serra de la Conreria. Aquesta serra segueix en paral·lel el traçat de la costa mediterrània, de Sud-Oest a Nord-Est. L'altitud màxima de la serra és el turó de Galzeran 485 m, el qual té

una destacada importància geogràfica, ecològica, paisatgística i territorial per la seva ubicació entre la plana del Vallès i la línia de costa.
El clima és de tipus mediterrani litoral amb temperatures mitjanes al voltant dels 15 graus i precipitacions entre 500 i 600 mil·límetres. Pertany a la regió bioclimàtica boreomediterrània (amb influències medioeuropees i atlàntiques pel vessant vallesà).
El relleu és, en general, arrodonit, a causa del modelat propi de l'erosió sobre els materials granítics predominants, només trencat en determinats indrets per afloraments d'altres litologies. Forma part del massís hercià que s'estén per la façana litoral catalana a l'Est del riu Llobregat, de substrat essencialment granític, la descomposició del qual origina saulons. Els torrents i les rieres acostumen a formar lleres aixaragallades a les parts més altes i de major pendent, per donar lloc a cursos més suaus i amples a les valls mitges i baixes. A més dels fenòmens d'erosió hídrica concentrada que dóna lloc a la xarxa hidrogràfica, l'elevada erosionabilitat de bona part dels sòls, formats per sauló, representa una gran fragilitat quan aquests es presenten desprotegits per l'eliminació de la coberta vegetal.
Entre els aspectes que donen singularitat i valor al medi destaquen les morfologies que trenquen el suau relleu predominant, com els afloraments de dics i les àrees de modelat granític que donen lloc als característics camps de boles, i que es concentren a les parts centrals, i més altes, de la serralada. Aquesta zona central, del Puig Castellar al turó de Galzeran, recull a més bona part dels miradors que ofereixen una espectacular visió de la meitat Nord de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i de les serres que l'envolten. Per contra, a les parts més baixes, com ja s'ha indicat, és on es troben les morfologies pròpies de les rieres i torrents mediterranis, de gran interès natural, paisatgístic i territorial.
Pel que fa a la vulnerabilitat del medi físic, i a causa de l'esmentada abundància de sòls saulonencs conjugada amb zones de forts pendents superiors al 30%, l'erosionabilitat edàfica és extrema en gran part de les carenes i en algunes àrees de les obagues vallesanes.

Observacions:

Superfície protegida: 2.086 ha
Superfície gestionada: 3.032 ha
Òrgan gestor: Consorci del Parc de la Serralada de Marina

Història

L'espai ocupat pel Parc de la Serralada de Marina és un bon exemple de la història del poblament de Catalunya. Els primers ocupants dels cims i turons, reflex de temps d'intranquil·litat, són els poblats del Puig Castellar, del turó de les Maleses i del turó d'en Boscà, que mostren els rudiments d'una disposició urbanística de cases al llarg de carrers, a voltes units per comunicacions transversals i amb muralles defensives. Per les restes trobades, s'hi poden veure l'existència d'agricultura, ramaderia, indústria tèxtil, ceràmica i monedes. A començaments del s. II aC, el territori va incorporar-se al mon romà, que aconseguí l'eliminació d'aquests llocs d'habitatge encastellats i emmurallats. A les seves runes no s'ha trobat cap resta de la dominació romana. Tanmateix, es fan evidents els senyals d'incendis i d'abandonament, proves d'una violenta destrucció. Cases de camp aïllades, pròpies d'una època de pau i centres de dominis agrícoles, no disposen, doncs, de cap element defensiu. Un cas molt indicatiu és l'actual Can Sant-romà (o Senromà), on les restes romanes ocupen una superfície similar a les construccions posteriors. Documentacions molt antigues d'aquestes masies fan pensar en un enllaç sense solució de continuïtat amb les vil·les romanes: Can Butinyà, Can Mora, Can Pujol i Mas Boscà. La decadència romana començada en el segon terç del s.III i les primeres invasions germàniques van colpejar dramàticament el país. Noves invasions tingueren com a conseqüència l'assentament a terres catalanes dels visigots i més tard dels àrabs (s.VIII). Aquesta darrera invasió, més violenta, va portar a un buidat de la costa i a l'ocupació de llocs a l'interior, amagats de la costa, com la vall de Pomar, on s'aixecà l'ara conegut com Castell de Gotmar. L'art romànic deixà la seva

empremta en les esglésies de Sant Pere de Reixac del segle X i Sant Cebrià de Tiana del segle XI (ara església de la Verge de l'Alegria), les quals serviren per aglutinar la població. També cal destacar les construccions de les ordes religioses com la dels jeronis amb Sant Jeroni de la Murtra. Aquests, al seu torn feren construir les ermites de Sant Climent, Sant Onofre i la Miranda, lloc d'estada d'un seguit de reis i, com diu la tradició, el lloc on fou rebut Cristòfol Colom a la seva arribada del primer viatge a Amèrica. Els monjos foren els propietaris de la Torre dels Frares on es retiraven a descansar. L'altra gran nucli religiós és la Cartoixa de Montalegre, model de construcció d'una cartoixa, dels monjos que exerciren el poder feudal a Santa Perpètua, Cabrenys, Sant Fost i Martorelles. Cap a finals de l'edat mitjana, Barcelona es convertí en una pròspera ciutat amb un enriquit comerç. Els comerciants van veure en la zona de la serralada, llavors coberta de boscos i amb gran quantitat d'animals per a la cacera -senglar, ós, cérvol-, un lloc adient on fer-hi estades. Compraren masies o bé en bastiren de noves. Eren finques de grans dimensions amb terres de conreu i boscos. Les edificacions fruit d'aquesta època són cases magnífiques, com la Torre Codina (s.XIV), Can Miravitges (s.XV), Torribera (s.XV) i Can Moià (s.XIV). D'entre les cases feudals o castells, cal esmentar la Torre Pallaresa, amb títol de castell concedit per Carles I, i una de les joies de la zona, casa envoltada de jardins i amb una elegant disposició a la façana i l'interior. Un altre és el Castell de Gotmar, on el pas dels temps es reflecteix en el propi edifici, un bon exemple de palau/residència. Ja al s.XX, el territori fou de nou descobert pels barcelonins, que hi anaren a estiuejar. A la zona de la serralada que correspon a Montcada i Reixac, aprofitant la nova carretera i els primers cotxes de les famílies burgeses de Barcelona, s'aixecaren boniques cases per passar-hi els estius. Foren atrets per uns boscos frescos, bonics paratges, fonts i possibilitats de cacera.

Bibliografia

https://parcs.diba.cat/documents/193969/5242937/3281-26814-2018+Parc+de…

